# DE CONCILIIS THESES, MODERATORE REUERENDO CLARISSIMOQUE ... IOHANNE GEORGIO...

Johannes Rodenburg, Johann Georg Volckmar, Matthaeus Satler

Σὺν Θεῷ

# DE CONCILIIS THESES,

## Moderatore

REVERENDO CLARISSIMOQVE VIRO DN. IOHANNE GEORGIO VOLCKMARO, S. S. Theol. Doctore & Professore in Academia Witebergensi Publico

*CONTRA PONTIFICIOS*

Ad disputationem XVIII. in Collegio Studiosorum Theologiæ privato, die XXVIII Februarij habendam, propositæ

à

*JOHANNE RODENBURGIO ANTUUERPIANO*

Respondente

*MATTHÆO SATLERO Heubacense VVirtembergico.*

VVITEBERGAE, Literis VVolffgangi Meisneri.

ANNO cIↃ. IↃ. IVC.

*ET GENTIS ET MENTIS INdole verè Nobilißimis*

*D.D. THEODORICO & JOHANNI BEHR FF. Equitib: Livonis*

DOMINIS SUIS, AMICISQUE FAUTORIBUS

*Obſervantiæ ex animo teſtandæ ergò*

Hoc qualecunquè Thematum σχεδίασμα,

*JOHANNES RODENBVRGIVS Antvverpianus.*

*D. D. D.*



# DE CONCILIIS.

## THES. I.



*ùm de capite Ecclesiæ tàm genuino & principali, quod CHRISTUS est, quàm spurio sive ministeriali, quod Papam esse, Papales contendunt, disceptatum sit hactenus: superest ut jam de reliquo totius Ecclesiæ corpore videamus.*

2. *Quandoquidem vero adversariis idem Ecclesiæ corpus bifariam considerare libuit, quatenus id vel toto terrarum orbe dispersum, vel in Synodis congregatum cernitur: age in hoc etiam adversarios κατὰ πόδας insecuti de Concilijs & eorum authoritate breviter considerabimus.*

ἀφορμὴ.

3. *Postquam enim exoriens Evangelicæ lucis claritas, radiis suis lippientes Romanensium oculos, non leviter ferire cœperat, illi quod è Scriptura Evangelicis Doctoribus opponerent, vix ac ne vix quidem reperientes, Conciliorum suorum decreta tot videlicet seculorum decursu roborata, ambitiosé jactarunt, iisdemq; contra verbi cœlestis fulgorem, tàm sibi quàm nobis umbram satis tenebricosam facere moliti sunt: ut si Solem justitiæ cœlo Ecclesiæ penitus detrahere non possent, Synodalium saltem canonum tanquam densi corporis objectu lumen ejusdem nobis interciperent.*

4. *Hinc tomos illos conciliorum: hinc illam annalium Ecclesiasti- corum partim editorum, partim edendorum monstrosam farraginem: hinc deniq; integras Synodorum Bibliothecas protrudunt Romanenses, si forté, quos pondere cœlestium oraculorum premere nequeunt, eos mole saltem aliqua obruere possent.* *Cæsaris Baronij.*

5. *Hinc deniq; tanta solennitate, tanta Episcoporum & Cardinalium frequentia, tantis etiam sumptuum impensis concilia omnibus temporibus indixit & coëgit Pontifex, quibus id unicé agit, ut vel hac ratione, seu vi seu numero tandem mala causa triumphet.*

 ἐφαίρεσι

ἀφαίρεσις τῶν μὴ ζητουμένων.

*6. Interim illud meminerimus, non de eo nobis tantopere cum adversa parte controversiam intercedere, utrum ex usu Ecclesiæ sit legitima Synodorum congregatio, necne? fatemur enim utrinq; concilia præ cæteris ad hæc duo conducere posse, ut nimirum vel hæreses & schismata, quantum fieri potest, ex agro Domini eruncentur; vel mores corrupti, & vitia aliive quidam abusus invalescentes, reformatione inita aboleantur; utrumq; enim horum si fiat, non solum approbamus, verum etiam ut fiat, votis solenniter nuncupatis optamus.*

*Bell. lib. 1. c. 10. de Conc.* *7. Et quidem de generalibus conciliis eatenus inter nos & adversarios convenit, ejusmodi Synodorum convocationes utilissimas quidem esse, & suo quasi modo ex parte necessarias; non tamen absolutè & simpliciter, ac si Ecclesiæ incolumitas ullorumve hominum salus indidem dependeat; siquidem primis trecentis annis, generalibus Synodis Ecclesia caruit, nec tamen ob id nulla fuit; quemadmodum igitur tum, ita etiamnum potuisset sua Ecclesiæ constare incolumitas etiam absq; conciliorum adminiculo. Nec enim vel illis ipsis temporibus hæreses schismata aliiq; vitiosi abusus defuére, interim tamen Ecclesia, quamvis Synodorum præsidio destituta, omni prorsus divinæ protectionis aura foveri & conservari minime desiit.*

*Bell. c. 10. l. 1. de Conc.* *8. Sit itaq; istud utrinq; in conseßo non tantam esse Oecumenicorum conciliorum necessitatem; tametsi enim, ut fatetur Iesuita, ad extingvendas septem hæreses, septem concilia generalia celebrata sint, interim tamen, si eidem credimus, plus quam centum hæreses â sola, ut ajunt Apostolica sede extinctæ sunt.*

*Idibid.* *9. Similiter unum solummodo schisma per universale concilium sublatum ab ipsismet Pontificiis memoratur; econtra vero schismata supra quinq; & viginti absq; ullo generali concilio sopita fuisse iidem gloriantur.*

*10. Reliquum est, ut Synodos præsertim Oecumenicas,* οὐ πρὸς τὸ ἁπλῶς εἶναι τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὸ εὖ ἢ τοῦ βελτίονος χάριν *requiri consentientibus suffragiis arbitrentur, h.e. quemadmodum interpretatur Iesuita d. l. quò suaviùs & maturiùs pax Ecclesiis reddatur.*

*11. Hoc non obstante aliqua adhuc nihilominus Concilia, si non generalia, attamen particularia ad bonam Ecclesiæ gubernationem quandoque*

dóque omnino necessaria esse concedi utcumque potest. Etsi enim Deus per absolutam potentiam suam, Ecclesiam etiam absque ullis conciliis tam particularibus quam Oecumenicis in novissimum usque diem conservare possit, ordinaria tamen media ad parandam Ecclesiam qualitercúmque utilia, negligenda minimè censemus, præsertim ubi talia à Domino benignè conceduntur.

12. In tali namque casu hujusmodi opportunitates divinitus oblatas, non tantum negligere, sed & præfractè & per contemptum repudiare velle, haud scio an non perinde fuerit, atque Deum tentare.

τὸ ζητούμενον.

13. Verùenimvero non tam de particularibus quàm universalibus Synodis, nobiscum contendere videntur Popicolæ, penes quem videlicet munus & potestas convocandi illas, potissimum resideat: Deinde certa ne sint & infallibilia earundem judicia. ἔκθεσις τῶν ζητουμένων.

14. Cæterùm licet primo statim intuitu in proclivi esse videtur quid Synodi sint, si nomen solummodo attendatur; si tamen res ipsa in se, non autem ex nomenclaturæ cortice æstimetur, facilè apparebit, non quodvis concilium ita forte fortuna appellatum, de jure protinus ita appellandum fuisse. Si enim dicamus (uti nos quidem omnino dicendum arbitramur) Synodum conventum esse hominum idoneorum, ad disceptandum de rebus sacris legitimè indictum & institutum, hac nimirum ratione, haud obscurè elucescet, quid distent æra lupinis, quid item Pontificiorum concilia sint ex una parte, quid contra meritò esse deberent ex altera.

15. Nam nec idoneos esse omnes rasos ac delibutos vertices nec idoneitatem in larva illa Episcopali consistere tiflatur Iesuitarum, aliorumque hujusmodi Satellitum comitatus, nec legitimè statim fieri putabimus, quæcunque juxta canones sive veros sive fictos hujus vel illius sanctuli fiunt.

16. Cæterùm nec universalia confestim, vel Oecumenica dici merentur illa Concilia, quæ ex una atque altera gente, Italica nempe vel Hispanica, potissimum coëunt, nisi forte quispiam orbem terrarum sive οἰκουμένην tribus vel quatuor provinciis totidemve nationibus [ex Pontificia fortasse Cosmographia] rectè definiri opinetur.

17. *Quod si illa Procerum Romanensium comitia ne quidem Synodi sunt, ut ex definitione patet, sane ut maximè sint [id quod tamen revera non sunt] nec dum tamen œcumenica fuerint; si nec Synodi, nec œcumenicæ; multò minus hoc quod divisim non sunt, conjunctim esse poterunt, h. e. œcumenicæ Synodi, quod tamen illi perpetua principii petitione gnaviter impudentes subinde præsupponunt.*

18. *Porro quod* legitimè *Synodos indici debere innuimus, in eo omnis propemodum sita est prioris quæsiti controversia; Potestatem equidem convocandi tales, quales cogit, Synodos Papam habere profitemur, quippe quam toties usurpare eum conspicimus, quoties ipsi libitum fuerit; unde vero illud habeat, quo jure sibi vendicet authoritatem indicendi catholica & verè generalia, [uti jactant ejus clientuli] concilia, meritò in quæstionem vocabimus; tametsi certum sit, ut diximus, nec veras Synodos nec verè œcumenicas esse illas quæ pro talibus venditantur.* καλασκευή.

19. *Ius itaq; convocandi Synodos summo magistratui potius, quam Pontifici competere in præsentia ex iis ipsis Iesuitæ verbis, de Imperatore concludemus, quibus ille Pontifici suo id juris arrogare nisus est.*

20. *Sic enim ille:* Catholici, inquit, munus convocandi concilia generalia ad Romanum Pontificem propriè pertinere volunt, sic tamen ut possit etiam alius, Pontifice consentiente, concilium indicere quin etiam satis sit, si indictionē factā ipse postea ratam habeat, & confirmet: At si nec ipse indicat concilium, nec aliquis alius de ejus mandato vel consensu, nec ipse saltem approbet indictionem, illud non concilium sed conciliabulum fore.

*lib. 1. de concil. c. 12. §. 2.*

21. *Quibus verbis satis superq; innuit Iesuita dupliei modo contingere posse, ut à Romano Pontifice Synodus convocata dicatur.* PRIMUM *si alius quispiam indicat concilium, modo tamen Papa consentiente id fiat, in ejusmodi casu concilium à Papa congregatum censeri:*

20. SECUNDO *si maximè à Pontifice indictio facta non sit, modo ipse indictionem, quantumvis ab alio factam, confirmet*, idipsum sufficere *posse ad hoc ut à Papa Synodus ejusmodi coacta judicetur.*

23. *Horum utrumq; cum in Magistratum politicum æquè benè, vel etiam melius, quam in ipsum Romanum Episcopum quadret, quis non videt*

*vel ab ipsis adversariis etiam invitis, politico magistratui clarissimè id ipsum adscribi, & quidem iisdem in verbis, quibus illud eidem derogatum voluerant.*

24. Sic ergo Iesuitæ verba simpliciter invertemus dicentes: Verè Catholici munus convocandi concilia ad Imperatorem sive Magistratum Politicum propriè pertinere volunt, sic tamen. 1. ut possit etiam alius Imperatore consentiente concilium indicere. 2. quin etiam satis sit adhoc ut Imperator concilium indixisse statuatur, si indictionem, licet ab alio factam, ipse postea ratam habeat & confirmet; &c.

25. *Hæc igitur quemadmodum praxis primitivæ Ecclesiæ luculenter ostendit, & comprobant prima illa quatuor œcumenica concilia, ita de singulis propter adversarij replicas ita induci potest. Nam* PRIMO *Nicænum non nisi* consentiente Constantino *indictum fuit*, DEINDE *non nisi Constantino ipso* vel convocante, vel saltem indictionem, si ab alio facta fuisset, ratam habente, *convenire potuit, quod tamen posterius sufficere Iesuita pronunciavit.*

26. *Similiter de Constantinopolitano liquet, si enim Theodosius senior literas quibus concilium illud indicebatur, ad Episcopos misit, ut Iesuita contendit, profectò non nisi* Theodosio tum consentiente tum indictionem illam ratam habente, *congregata fuit Constantinopolitana Synodus.*

27. *Idem est judicium de Ephesino, quod tertium fuit. Id enim nutu Theodosij Iunioris convenisse vel inde liquet, siquidem illud Imperatore* vel non consentiente vel indictionem ejus ratam non habente, *etiam ipsius adversarij testimonio, indictum minimè fuit.*

28. *Deniq; de Chalcedonensi similiter se res habet. Nam primum fatetur Robertus non sine ope pij Imperatoris Martiani id collectum,* cap. 13. *2. cum Gelasius, citante Roberto, scribat,* SOLAM *Apostolicam sedem,* lib. 1. de con. *ut Synodus Calcedonensis fieret, sua authoritate decrevisse subjicit postea, per illam voculam* [SOLA] *non Imperatorem, sed alias sedes Episcopales excludi, quod utrumq; si ipsi condonemus: quis non perspiciet, hanc quoq; Synodum non nisi* Martiano tum consentiente

tum

tum indictionem ejusdem ratam habente *indictam fuisse?*

*29. Unde apparet, non tàm à Pontifice Romano, quàm ab Imperatoribus indicta fuisse prima illa probatissimaq; concilia, si maximè admittamus illam hypothesin, ex qua id Privilegium propriè ad Romanum Pontificem restringere Iesuita molitus fuit.*

*30. Quanquam autem ab initio, antequam ad fidei Christianæ societatem Monarchæ accessissent, concilia collecta fuerint, invitatione & precibus eorum, quorum præcipua in Ecclesia fuit autboritas; tamen postcaquam nutricios ex Regio vel Imperatorio ordine Ecclesiæ suæ Deus indulsit, potestas ad hos devoluta est cum autboritate constituendi id, quod antea precarium quodammodo atq; arbitrarium fuerat.*

ἀνασκευή.

Bell. c. 15. *31. Porro quòd omnes Prælati majores, id est, Episcopi, iidemq; SOLI in concilijs generalibus & provincialibus babeant jus suffragij decisivi* ordinarie, *&c. id vicißim iisdem argumentis, quibus ab adversario astruitur, commodißimè destruetur. Prius sententiæ suæ robur petunt è Scriptura, posterius ex ratione, utrumq; in adversarios hoc modo retorquebimus.*

*32. Locus quem citant, extat Ier. 3. v. 15.* Dabo vobis Pastores secundum cor meum, & pascent vos scientia & doctrina. Item Eph. 3. v. 11. alios autem Pastores & Doctores constituit.

*33. Hic libenter fatebimur cum Hieronymo in hunc locum, & cum*
*„ Augustino epistola 59. ad Paulinum conjunctum esse nomen* PASTORIS
*„ cum nomine* DOCTORIS *quod* DOCERE *proprium sit pastorum:*
*„ addit postea Iesuita* PASCERE *idem esse quod definire in consilijs ea,*
*„ quæ sunt credenda vel agenda, & docere quidem ita, ut teneantur cæ-*
*„ teri credere [si credere fas est]*

*34. Esto igitur proprium munus pastorum docere; & quidem or*dinariè; *subsumemus interim, non solos Episcopos Pastores esse, quales intelligit Propheta cum Apostolo, verum etiam alios Ecclesiæ ministros; quin imò Pontificiorum Episcopi nihil minus sunt plerunq;, quam id quod dicuntur, nisi forte æquivocè; Eo ipso enim, quod non docent Romanenses Episcopi, reipsa se Pastores non esse, facto ipso satis superq; demonstrant.*

*35. Iam*

35. *Iam si supra dictam Iesuitæ interpretationem ipsi condonemus ex hypothesi, cum non soli Episcopi Pastores sint, imò nihil minus quàm Pastores qui doceant, consequens erit, nec solis Episcopis* ordinariè *munus decidendi in Conciliis competere, quin potius ex data suppositione nullo modo iisdemet convenire.*

36. *Alterum sententiæ nostræ fundamentum tali ratione nititur:* c. 15. d. l.
*negocia Ecclesiastica, fatente Iesuita, à personis Ecclesiasticis & pu-* §. ult.
*blicis tractanda sunt. Tales autem subiicit.* SOLOS *Episcopos esse: At contra dicemus neutiquam* SOLOS *Episcopos Ecclesiasticas, & publicas personas esse. Quid enim magis alienum à verò? Ergone verbi gratia Petrus Stevarcius Leodius, Parochus Ingolstadiensis, caeterique Pontificiis à concionibus, ad unum omnes nec Ecclesiasticæ, nec publicæ personæ sunt? quid absurdius, quid insulsius, quid puerilius?*

37. *Id ipsum interea, an satis conveniat cum eo, quod paulò antè, eo-* lib. 1. c. 15.
*dem in capite & alibi satis indefinitè Robertus pronunciárat, cum dice-* & lib. 2. c.
*ret,* concilia non Laicorum sed Sacerdotum esse, *ipse viderit;* 8. de Concil.
*utri certe potius Sacerdotes sint secundum Pontificios appellandi, num Episcopi videlicet, an potius Sacrificuli, dubitet qui poterit: hyperaspisten certè Conciliorum papalium si non veracem, attamen memorem magis esse oportebat.*

38. *Caeterùm de Conciliorum tàm materia quàm forma, h. e. tàm de personis ex quibus concilia præcipuè constare debeant, quam de modo in illis procedendi, abundè nos commonefacit primæ Synodi Apostolicæ exemplar, Act. 15.*

39. *Siquidem non soli Apostoli adfuisse dicuntur, sed & Seniores sive Presbyteri, imò non adfuisse tantummodo; sed & suffragium, ut loquuntur, decisivum contulisse. Perinde enim quemadmodum Paulus & Barnabas ab Ecclesia. 1. ab Apostolis, & Presbyteris excepti dicuntur vers. 4. Sic illi ipsi à quibus excepti fuerant,* [tàm Presbyteri videlicet, quam Apostoli] *convenisse dicuntur, ut de præsenti illic negocio disputerent.*

40. *Deinde* SECUNDO *non solis Apostolis*, sed Apostolis & Presbyteris cum tota Ecclesia placuisse *dicitur delectos ex sese viros Antiochiam mittere v. 22. Postremo denique sententiam decisivam ad Antiochenos literis perscriptam ita formant:* APOSTOLI & PRESBYTERI & FRATRES *iis qui sunt Antiochiæ.*

B 41 Huic

41. Huic ergo Concilij formulæ quàm similes aut dissimiles sint Romanensium Synodi, ex collatione mutua non obscurè patescet.

42. Vt ergo hanc ὑπακοκυλὼ concludamus, hoc extremum addimus: si non esset suffragiorum numero, sed sacrorum testimoniorum pondere, rationumq; ex illis petitarum momentis, agendum; perperam fieret, etiam ipsius Iesuitæ judicio, si soli Episcopi sententiam dicerent in Conciliis: Atqui antecedens tam verum, quam quod verissimum, proinde consequente immeritò dubitatur.

Bell. lib. 1. cap. 15.

43. E converso, si ius ferendi sententias in Conciliis solis: solis, inquam, Episcopis ipso jure permitteretur, jure etiã numeranda tantum non autem ponderanda essent suffragia. Atqui hoc posterius non nisi summa cum ipsius veritatis injuria fieret, quæ plures sæpenumero adversarios quam astipulatores experiri solet.

44. Porro quod ejusdem sit Synodos convocare, & in iisdem præsidere, ipsis etiam testantibus Pontificiis constat. Cum itaq; prius illud Imperatori supremoq; magistratui jure tribuatur, nemo non videt, eidem nec posterius illud alterum derogandum fuisse; & quo jure prius, eodem & posterius Pontificem sibi arrogare, h. e. nullo.

45. Memoria interim & imitatione dignissimum est Constantini Magni exemplum, qui privatis & intempestivis contentionibus sepositis, dogma controversum ex solo Dei verbo examinari voluit; similiter namq; & magistratus politicus in negocio religionis controversias non ex mero arbitrij sui dictamine dijudicabit.

Euseb. lib. 3. de vita Con.

46. Sed potius ita totam actionem moderabitur, ut controversiis legitimè cognitis sententias roget, rogatas ad scripturæ normam exigat, omnibusq; modis prospiciat, nequid vel ambitiosè vel turbulẽtè fiat.

47. Nunc itaq; ut ad Conciliorum authoritatem veniamus, quæ secunda propositionis pars fuit: Quærunt Pontificii sintne certa & infallibilia Conciliorũ judicia. Hanc Conciliorũ authoritatẽ rursum dupliciter considerant, absolutè videlicet & in se, deinde in comparatione cum aliis, quæ vocant principiis fidei, h. e. cum scriptura Pontificiisq; decretis.

48. Quando vero de infallibili Conciliorum judicio quæritur, quæstio duplicem habere sensum potest, alterum an concilia errent vel erraverint unquam; alterum an si maximè nunquam errârint, errare saltem potuerint; Nec enim absurdum si dicamus Concilia quædam licet revera non errârint, errare tamen, id quod humanum est, potuisse.

49. Hic Pontificij non solùm actum sed & potentiam negant: Tametsi

*metsi vero non sequatur, si errare potuerant Concilia, facto etiam ipso errasse; nihilominus ab actu ad potentiam: si videlicet revera aberrarũt, errare necessariò potuisse concluditur, tam certò nimirum, quam certò actus potentiam vel actus secundus, actum primum præsupponit.*

50. *Cæterum fatentur satis ingenuè Pontificij Concilia non solum particularia, sed & universalia, quantumvis legitima, ante confirmationem Pontificis errare posse etiamsi interveniat legatorum ipsius Pontificis consensus. Proin de isthoc adversarijs litem movere non possumus.* *Bell. lib. 2. c. 10. & 11.*

τὸ ζητούμενον.

51. *Sicubi vero summi Pontificis sententia accesserit, ibi demũ* ἁπλῶς *absq; ulla hæsitatione decernunt* concilia tàm generalia quàm specialia, à summo Pontifice confirmata, nec in fide, nec in moribus errare posse, *cujus axiomatis contradictoriam sequentibus adstruemus.* *Bell. lib. 2. cap. 2. & 5.*

LOCUS I.

Vbi duo vel tres congregati sunt in nomine meo, illic sum in medio eorum. *Matth. 18. v. 20.*

52. *Hæc propositio non modo universalis, est verum etiam reciproca; quorum enim in medio Christus habitat secundum præsentiam gratiæ suæ, illos etiam in Christi nomine congregatos esse nullum est dubium.*

*Atqui Patres Conciliorum Pontificiorum non in Christi nomine congregantur, sed potius in nomine Antichristi ac proinde Spir. S. aut Christi præsentiam vel gratiæ divinæ, ut ipsi loquuntur, assistentiam sperare, quatenus tales, minimè possunt, Et per consequens, ab erroris periculo in fide aut moribus neutiquam eximi.*

53. *Major propositio de se indubia. Assumptum probare esset actum agere; Papam enim ipsissimum esse Antichristum proxima disputatione transactum fuit. Nisi illud fortassis probandum sit Romanensium Conciliorum Patres in nomine Papæ congregari, siquidem legatos & consiliarios suos, ad Concilium profecturos solenni juramento sibi obstringit Pontifex, cujus verba inter reliqua sic habent: Ego N. N. ab hac horâ ut antea fidelis ero & obediens B. Petro, Sanctæq; Romanæ Apostolicæ Ecclesiæ; jura, honores, privilegia, regalia, & authoritatem Romanæ Ecclesiæ,* DOMINI NOSTRI PAPAE, *& successorum prædictorum conservare, defendere, augere, & promovere curabo, nec ero in Concilio, in facto, seu in tractatu, in quibus contra* DOMINUM NOSTRUM, *vel Romanam Ecclesiam aliqua sinistra sive præjudicialia, personarum juris, honoris, status & potestatis eorum machinentur, &c.*

LOCUS II.

Esa.56.v.10. Speculatores ejus cæci omnes, neq; quicquam noverunt, omnes canes muti, nec valent latrare, jacentes dormiunt, & amant dormitionem, & Pastores ipsi nihil sciunt nec intelligunt.

Ezech. 22. v.25.& 26. Conjuratio Prophetarum in medio ejus ad devorandum animas, sicut leo rugiens & qui rapit prædam, &c. Sacerdotes ejus violârunt legem meam & profanaverunt sancta mea.

*54. Ex his dictis quædam breviter consideranda veniunt. Ecclesiam illam Iudaicam, quæ fuit Esaiæ temporibus DEUS ipse vocaverat, utramq; Politiam idem instituerat, eandemq; nondum prorsus verbo & Sacramentis orbaverat; vigebat adhuc illa Sacrificiorum solennitas, nec dum templum illud cultusq; destructus erat, & tamen speculatores illius populi dicuntur omnes cæci, nihil quicquam nosse.*

*55. Et ne putemus singulos tantum seorsim, non autem conjunctim universos hoc pacto aberrare posse, de conjurato, & quasi in unum collecto Prophetarum conciliabulo nihil sanius ab Ezechiele prædicatur.*

*56. Quod si illi tàm in fide quam in moribus errare poterant, non tantum singuli sed & in unum collecti & conjurati, qui tamen per Prophetas immediatè à Deo missos indies admonebantur & objurgabantur acerrimè, quiq; adeo non ordinaria tantum sed & extraordinaria sinceræ religionis adminicula habebant, quantò magis nostri Papicolæ, quantumvis in concilijs collecti errare poterunt, qui nec ordinaria media, nisi corruptißima, retinent, extra ordinaria vero nulla omnino ostendere possunt.*

*57. Verum nebulas dictis paulo ante citatis offundit Iesuita quas „ prius oportet discutere: Frequentißimum ait esse in sacris literis, ut „ propter aliquos malos, reprehendantur omnes, non enim, exempli cau- „ sa, Phil.2. omnes quærebant quæ sua sunt, & tamen (inquit) suo quodã „ modo, id est, per figuram intellectionis omnes quæ sua sunt quæsivisse, „ ab Apostolo pronunciantur. Non itaq; testimonia hoc sibi volent, omnes „ V.T. Sacerdotes & Prophetas mendaces fuisse, sed aliquos tantum. „ Sic ille.*

*58. Atqui hoc nihilominus verum est, imò verißimum, si quando ita generaliter in omnes Prophetæ invehuntur, non de* ALIQUIBUS *tantum.*

tantùm, sed vel ad unum usq; de omnib. plerumq; id intelligendum esse, vel si non de omnibus præcise, saltem de plerisq;, præ quorum numero saniores, si qui sunt, ita pauci sunt ut præ illis plurimis etiam ex vulgaris parœmiæ sensu pro nullis habeantur. Proinde illis etiam dictis sua constabit universalitas.

59. Neq; vicißim ut hic excipit Iesuita ea tantum in illos dicuntur, qui separatim populum decipiebant, verum etiam in conjurationem. h. e. in eos qui conjunctis virib. coactisq; conciliabulis idipsum machinabantur.

60. Satis etiam ad rem facere propositum exemplar ostendit comparatio, quæ in argumentione paulò ante præmissa continetur, neq; id vel [a] promißioni Petro factæ, vel [b] enunciato Apostoli ulla ex parte refragatur, quemadmodum ridiculè contendit Iesuita [lib. 1. c. 6.] a Matth. 16. v. 18. Luc. 22. v. 32. b 1. Tim. 3. v. 15.

61. Quia vero τὸ Catholicum perpetuò in ore habent, age si generale concilium, ex omnib. illorum temporum tam Sacerdotibus quam Prophetis coaluisset, ecquid aliud futurum fuisse putamus, præterquam illud quod tempore illius Concilij, ex 400. Prophetis, ab Achabo convocati, contigisse legimus? annon perinde sicut illi regi suo, ita nostri conventuales Episcopi, SUO DOMINO Papæ adulantur? nonne peræque omnium suffragiis ab iisdem veritas exploditur: Michæ autem, 1. Reg. 22. h. e. fideles ministri pro hæreticis damnantur, percutiuntur, conjiciuntur v. 5. & 22. in carcerem, imò etiam comburuntur? & quid non?

62. Et quoniam excipere solent hoc loco id concilium, non fuisse à summo aliquo Pontifice coactum; Ecce tibi Iudæorum concilium præside summo Pontifice Caipha, in quo minus aliquid desiderari potest eorum, quæ ad externam speciem faciunt, nam & summum totius Sacerdotalis ordinis συνέδριον Hierosolymis erat, perinde sicuti de summo Cardinalium aut Episcoporum Collegio gloriantur Papicolæ, & verius quam hi clamare poterant templum Domini, templum Domini.

63. Quid quod Iudæi præsertim prioribus aliquot seculis Ecclesiam suam verius Catholicam dictitare poterant, quam fortasse nostri Catholici suam; Certum enim est, horum temporum Ecclesiam neutiquam ita inclusam esse Pontificiæ Ecclesiæ terminis, quemadmodum olim Iudeæ sive Palestinæ limitibus vera religio circumscripta ad tempus, & quasi coërcita fuit.

64. Nihilominus Hierosolymis convenitur, adest supremus Pontifex, non per legatos, sed in propria, ut ita dicam, persona, assidet Sacerdotum ordo universus, [ne hic objicere poßint concilia non Prophe- Bell. lib. 1. cap. 15. Id. lib. 2. cap. 8.

*taram sed Sacerdotum esse debere). Sed quid fit? damnatur tamen Christus, & hic & illic. Hic quidem immediatè in se, illic h. e. in Concilijs Romanensibus mediatè, videlicet in membris suis.*

*ἀνάγκη.*

Bell. lib. 2. cap. 17. 65. *Porrò si summus Pontifex simpliciter & absolutè est supra Ecclesiam universam, & supra Concilium generale, ita ut nullum in terris supra se agnoscat judicium, si item infallibilitas omnis Conciliorum à Pontifice pendet, frustrà sanè tanto conatu, tanto hiatu, tanta congregantur Concilia.*

66. *Patet consequentia, quemadmodum enim post deliberationem in Concilio factam ad nutum Papæ deciditur, quicquid deciditur [siquidem summus Pontifex ne quidem potest ulli aut homini aut Concilio judicium supra se committere, ut inepti homines ineptè loquuntur.] Ita*

d. lib. c. 18. *etiam antequam in Concilio res agitetur, ejusdem Papæ judicio statim ab initio universum negocium committi poterat, & si diis placet,* ex scrinio pectoris sanctitatis *ipsius, sententia finalis expectari*

67. *Quorsum enim attinet multos ultrò citròq; sermones conferre, vota colligere, pro & contrà prolixè disputando veritatem investigare, si investigatam & probè erutam, adversus insanam Papalis cerebri vertiginem defendere, & obtinere integrum non est?*

,, 68. *Nec enim locum habere potest suffugium eorum qui negant,*
,, *frustra ob id institui Concilia, ut enim majori cum authoritate sententi-*
,, *as decerni, ita in illis inquisitionem fundamentorum veritatis majorem*
,, *fieri, &c.*

69. *In tantum enim abest, quod ajunt, in hujusmodi conventibus majorem semper fieri veritatis inquisitionem ut potiùs magis involvatur, atq; ut plurimum altercando amittatur veritas, id quod inter cætera nobilis illa & ad hæreseos objectionem usq; despumans tempore durantis adhuc Concilij Tridentini, concertatio, inter Dominicum à Soto Imperatoris confessarium & Ambrosium Catharinum Archiepiscopum Minoriensem, abundè declarat. His enim de quinq; propemodum gravissimis fidei articulis lis intercedebat acerrima, à Patribus Tridentinis (ad quos perscripta fuit) minimè composita.*

70. *Et quid multa? ubi rerum adsunt testimonia, quid verbis ulterius opus est? nonne singula quædam Concilia singulos, quædam plures simul errores, quantumvis à summis Pontificibus confirmata, posteritati commendarunt? nonne plura simul hæresium portenta quandoq; in illis*

*illis stabilita sunt, quorum veluti epitome quædam in Tridentinis canonibus expressa continetur?*

71\. *Cæterùm an Concilia Papistarum sint supra Pontificem, nec ne, nihil moramur; nobis tantisper eodem in precio erunt, tum Papa, tum Papistarum Concilia, donec inter ipsos, & de hoc & de aljis propemodum infinitis quæstionum labyrinthis convenerit; legitimo certè Cōcilio neutiquam ipsum vel exæquari, vel comparari posse, ex superioribus utcunq; manifestum est.*

72\. *Sic vero Concilijs debitum honorem habuerimus, si nec plus nec minus justo eis dèm tribuerimus ad quod tum demum à nobis fiet, si quoties Synodi alicujus decretum profertur accuratè perpendamus, quo tempore, qua de causa, quo consilio, à quibus item habita, quinam convocàrint, qualesnam interfuerint, &c.*

73\. *Nec personarum solummodo, sed & rerum circumstantiæ pensiculandæ, quo nimirum illud quod actum & conclusum fuit, ad Canonicarum scripturarum lancem appendatur, Ita ergo Synodorum authoritatem supra modum non extulerimus.*

74\. *Nihilominus justum interim pondus legitimi Concilij determinatio obtinere potest, cum ipsi tanquam rei jam judicatæ absq; gravissima causa refragari aut obsistere velle duplex sit temeritas. Quemadmodum enim totius Senatus vel imperij sanctio meritò pluris fit, quam unius alicujus è Procerum numero dictamen; ita certè publica Ecclesiæ in [illegible]imo Concilio legitimè congregatæ conclusio (cæteris paribus) majoris [illegible]t momenti, quam privatum ullius Theologi, quantumlibet eximij, suffragium.*

75\. *Et hac ratione sua vis ac dignitas Concilijs neutiquam derogatur, quo minus ipsis sua sit, quæ debet esse, majestas; & tamen superiori loco scriptura eminebit, ne quippiam sit, quod non illius censuræ per omnia subjiciatur, juxta illud; omnia probate, quod bonum est, retinete.*

COROLLARIA.

1\. *Obiter autem quæramus, an ex Actis Apostolorum probari possit Petrum in Apostolico Concilio præsidem egisse, quia nimirum Petrus primus surgit, primus loquitur, primus quæstionem definit, denique quia cæteri ipsius sententiam sequuntur, quemadmodum ariolatur Iesuita.* cap. 15. lib. 1. c. 19.

2\. An

,, 2. An non sit in Ecclesia major Cathedra, per quã Deus nos doceat,
,, quam summi Pontificis Cathedra, adjuncto consensu generalis concilij,
,, adeò ut si hæc etiam Cathedra falli posset, quando universam, ut ajunt,
Bell. lib. ,, Ecclesiam docet, an adhuc nihilominus vera esset illa promissio, Iohan.
2. c. 2. ,, 16. v. 13. Id enim ignorare se fatetur Robertus.

Bell. lib. 1. cap. 18. 3. An ex Lutheranorum sententia decretum concilij tantundem valeat, quantum ejus ratio, & nihil amplius?

Bell. lib. 2. cap. 4. 4. An si concilia generalia errare possent nullum propterea firmum in Ecclesia judicium superesset, quo controversia componi, & unitas in Ecclesia servari posset?

Idem ibid. 5. An omnes damnatæ hæreses in dubium revocari meritò possent, si non essent infallibilia conciliorum judicia?

Idem ibid. 6. An si omnia concilia errare possent consequens statim foret, omnia concilia errorem intollerabilem admisisse, ac proinde nullo honore digna esse, cum videatur intollerabilis error futurus, proponere aliquid credendum tanquam articulum fidei, de quo non constet an verum sit, necne?

Id. lib. 2. cap. 15. de Concil. 7. An Ecclesia, si non habet caput in his terris jam visibile, monstri instar futura sit? (sicut adversarij monstrosè comminiscuntur) an verò monstrosius sit Ecclesiam pariter & visibile & invisibile caput habere, h. e. bicipitem esse?

Epist. 55. ad Procopium. 8. An non meritò Gregorius Nazianzenus dicere potuerit, nullius unquam concilij se vidisse bonum exitum.

Anti Osiand. pag. 12. 9. An nullum unquam [illegible] recenseve concilium hæresin [illegible] anathemate ferijt, ut non [illegible] ipsi quoque qui eam sequebantur ac tuebantur, damnati inte[illegible]ur?

Id. ib. p. 49. 10. An in religionis controversijs sententia usq; ad Synodi alicujus determinationem suspendenda sit, ita ut errorum fundamentum fidei evertentium tum demum legitima sit condemnatio, postquam prius in Synodo de illis judicatum fuerit?

*Augustinus lib. 4. contra duas Epistolas Pelagianorum cap. ult.* Istorum superbia hanc etiam gloriam captare intelligitur, ut propter illos Orientis & Occidentis Synodus congregetur. Orbem quippe Catholicum, quoniam Domino eis resistente pervertere nequeunt, saltem commovere conantur; cum potius vigilantia & diligentia Pastorali post factum illis competens sufficiensq; judicium, ubicunq; isti lupi apparuerint conterendi sint, sive ut sanentur atq; mutentur, sive ut ab aliorum salute atq; integritate vitentur.

